

FARSKÝ LIST

6

2013

ročník VIII.

17.03.2013 Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov

Uvodník

Jeden veľký askéta, známy po celom svete svojou svätosťou, žil v hlbokkej jaskyni. Celý deň presedel ponorený do hlbokého rozjímania a stále myslel na Boha. Jedného dňa keď takto rozjímal, vyliezla z úkrytu myška a začala mu ohryzáť sandál. Nahnevaný pustovník otvoril oči: „Prečo ma vyrušuješ, keď rozjímam?“ Som hladná, zaľňukala myška. „Zmizni ty odporné myšisko!“ zahučal askéta. „Ako sa ma opovažuješ obťažovať vo chvíli, keď hľadám spojenie s Bohom?“ Ako sa chceš spojiť s Bohom, keď to nevieš ani so mnou, spýtala sa myška.

Ako je to u vás doma? Ako funguje spojenie medzi vami a rodičmi, alebo súrodencami? Ako reagujeme, či rozprávame spolu? V tomto veľkom pôste môžeme nejесť mäso, ale ak nevieš pekne hovoriť s mamkou a ockom, celé je to nanič. A pôst sa predsa netýka len môjho žalúdka. Možno máte pekný vzťah k zvieratkám, máte ich radi, nejaké azda máte aj doma a staráte sa oň. Ale v tomto pôste sa máme starať hlavne o svoj pekný vzťah k Bohu, k rodičom, súrodencom a všetkým ľuďom vôbec. A ten sa prejavuje aj tým, ako a koľko sa spolu rozprávate.

Je čas zmeniť to. Jediná vec, ktorú môžeme zmeniť, sme my sami a je to dosť ťažké. Koľko energie premrháme pri pokuse zmeniť iných! Keď sa ľudia hašteria medzi sebou, je to vždy pokus jednej osoby zmeniť druhú, či už vyhrážkami alebo zvaľovaním viny na ňu, alebo tým, že ju nútíme podriaďiť sa. Ukazovať jedným prstom na iných a obviňovať ich za naše problémy nemá význam. Zostávajú totiž ešte tri prsty, ktoré sú obrátené späť proti nám, spytujúc sa takpovediac, čo hodláme urobiť my.

Ježiš povedal: "Vyber brvno zo svojho oka prv, než sa pokúsiš vybrať smietku z oka svojho bližneho." Niektorí ľudia pokladajú každý pokus o zmenu skôr za pripustenie svojej slabosti než za formu poctivosti, sily a zrelosti. Nedokážu nikomu dôverovať, veriť že ich berie a prijíma takých akí sú, ale - a to je ešte dôležitejšie - nedokážu prijať samých seba takých, akými sú. Sú to ľudia strnulí, neohybní, krátkozrakí, jedným slovom, veľmi neistí.

Náš prvý, najdôležitejší vzťah je vzťah k sebe samým. Ak tento vzťah nie je rozumne čistý, máme problémy. Treba, aby sme žili a prijímali samých seba bezpodmienečne. Až potom budeme v stave milovať ostatných, Boha, rodičov, súrodencov, i cudzích. Máme odvahu a múdrosť sústrediť sa na to, čo môžeme zmeniť v sebe? Vo veľkom pôste máme zmeniť nielen zloženie potravín, ale hlavne svoje srdce. Nuž prestaňme sa mračiť, zúriť i kričať.

o. Rastislav (Jarár)

Liturgické okienko: História Božskej služby vopred posvätených Darov

Božskú službu vopred posvätených darov možno bez zveličovania charakterizovať ako srdce či centrum bohoslužieb Veľkého pôstu. Je to v podstate zvláštny obrad sv. prijímania. Poďme teda do histórie, aby sme pochopili, prečo sa tento obrad začal praktizovať.

Korene tohto obradu siahajú do starovekej praxe cirkvi, k prvým storočiam kresťanstva. Sv. Simeon Solúnsky hovorí: "Liturgia vopred posvätených darov pochádza oddávna a od nástupcov apoštolov." Michael Kerullarios, konštantinopolský patriarcha v 11. storočí, tiež dosvedčuje jej starobylosť: "Liturgia

vopred posvätených darov je v našej cirkvi známa ešte pred sv. Jánom Zlatoústym a sv. Bazilom Veľkým, ktorí zapísali službu svätých Tajin (eucharistickú liturgiu).

V ranných storočiach pristupovali veriaci k prijatiu Eucharistie pri každej sv. liturgii, čo je vždy cieľom liturgického zhromaždenia, hoci v dnešnej dobe je moderné pristupovať k Eucharistii len zriedkavo, či príležitostne. Keďže spočiatku sa eucharistické slávenia nekonali každý deň, no kresťania mali túžbu prijímať Krista čo najčastejšie, prechovávali sväté dary z nedeľnej sv. liturgie. Sv. Bazil hovorí aj egyptských pustovníkoch, ktorí pri sebe prechovávali sväté dary k prijímaniu, lebo nemali kňazov. Veriaci v Alexandrii a ďalších egyptských krajinách prechovávali sväté dary vo svojich domovoch pre súkromné prijímanie. Na základe toho sa vykryštalizoval v monastieroch zvláštny obrad modlitby: všetci mnísi sa modlili spolu pred prijímaním a potom spoločne ďakovali Bohu, ktorý ich urobil hodnými zúčastniť sa prijímania svätých Tajomstiev. Toto sa konalo po večerných modlitbách alebo po 9. hodinke. Časom táto prax nadobudla formu krátkej bohoslužby, ktorá v istej miere bola vzorom Liturgie vopred posvätených darov. Takto o tom svedčí sv. Justín mučeník, ktorý hovorí, že prijímanie vopred posvätených darov pochádza od apoštolských čias, ako sa píše v Apoštolských ustanoveniach: "Potom, čo všetci muži a ženy prijali, nech diakoni zozbierajú, čo zostalo a odnesú do darochraniteľnice." Tieto pozostatky svätých Darov boli určené jednak ako prijímanie pre chorých a tiež pre všetkých účastníkov bohoslužieb, pri ktorých sa nekonala eucharistická obeta.

Počas Veľkého pôstu sa liturgia Eucharistie slávila iba v sobotu a nedeľu, keďže je to v prvom rade paschálne tajomstvo naplnené radosťou a duchovným jasotom. V dobe Bazila Veľkého mali veriaci v pôstnom období vo zvyku prijímať Eucharistiu aj v stredu a piatky, čo boli dni, kedy sa vo východných cirkvách pripomína pamiatka sv. Kríža. Tieto dni mali aj počas riadneho liturgického obdobia kajúci charakter, zachovávaný pôstnou disciplínou.

Preto vyvstáva otázka: Ako mohli prijímať dary mimo sv. liturgie? Riešenie už prakticky existovalo. Mnohí prijímali dary premenené na jednej z predošlých sv. liturgií. V tých dňoch pôst znamenal úplnú zdržanlivosť od jedla až do západu slnka, preto prijatie svätých Darov bolo korunou a zavŕšením pôstneho dňa. Z tohto dôvodu sa prijímanie vopred posvätených Darov konalo pri večernej bohoslužbe-večerni. Celodenný pôst bol skutočne veľkým skutkom kajúcnosti a kvalitnou prípravou na prijatie Eucharistie.

Obrad služby vopred posvätených darov teda pozostáva z večierne, v závere ktorej je rozdávanie svätých vopred posvätených Darov, ktorému predchádzajú modlitby pred prijímaním. Koná sa samotné prijímanie a po ňom modlitby a vďakyvdania. Spojitosť tejto služby s Veľkým pôstom sa odráža v zvláštnom "trúchlivom charaktere". Oltárne a pokrývky, pokrývajúce sväté Dary sú tmavej (pôstnej) farby. Modlitby sa čítajú vo vedomí pokory a krehkosti.

Najstaršie písomné zmienky o tejto službe siahajú k počiatkom 7. storočia. Paschálna kronika hovorí: "V tom roku za čias Sergeja, konštantinopolského patriarchu, od Prvej nedele pôstu, štvrtého indiktu (r. 615), po speve "Da ispravitsja (Moja modlitba), v čase prenášania vopred posvätených darov do skevofilakionu (budova pri chráme, kde sa uchovávali posvätné nádoby a rúcha a kde sa konala ja proskomidia) na prestol, potom, čo kňaz zvolal: Po daru Christa Tvojeho, ľud začína spievať: Nyňi sily nebesnyja-Nebeské mocnosti.

Sv. Ján Zlatoústy spomína, že poučenia katechumenov, tých, ktorí sa pripravovali na krst, boli doprevádzané obradom zažatia sviec, čo bolo nevyhnutné, keďže poučenia trvali až do večera. V súčasnej praxi tento obrad pozostáva v tom, že kňaz vyjde zo svätyně so svietnikom v ruke a zvolí: "Svetlo Kristovo osvecuje všetkých". Avšak samotný obrad zapalovania sviec pochádza z nábožnej židovskej tradície, v ktorej pri večernom zažítaní sviec boli vzdávané vďaky Bohu za svetlo, aby ľudia mohli vidieť aj v nočnej temnote. V kresťanstve tento obrad nadobudol nový zmysel, kedy svieca zažatá na zhromaždeniach pripomínala prítomnosť Krista medzi nimi. Veď On sám o sebe povedal, že je Svetlo sveta.

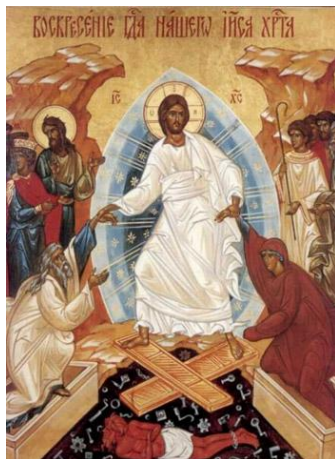
Svätý patriarcha Nikefor nariadil túto službu sláviť v stredu a v piatky po celý rok, pokiaľ na tieto dni nepripadol iný sviatok. Túto službu konali aj na sviatok Povýšenia sv. Kríža. Vo Veľkom pôste každý deň (s výnimkou sobôt a nedeľ) a to aj na Veľký piatok. Podľa Studitsko-alexejevského ústavu, ktorý sa zachovával na Rusi do začiatku 15. storočia, Služba vopred posvätených Darov sa konala v Stredu a v Piatok Syropôstneho týždňa, vo všetky dni Veľkého pôstu (mimo sobôt a nedeľ), v prvý tri dni Veľkého týždňa a tiež na Veľký piatok.

farské oznamy

- ❖ V STREDY A V PIATKY V PÔSTE SLÁVIME LITURGIE VPD O 18:00, JE POTREBNÉ SI NOSIŤ BROŽÚRKY MOJA MODLITBA. V TIETO DNI PLATÍ ZDRŽANLIVOSŤ OD MÄSA. KAŽDÝ PONDELOK O 17:40 SA POMODLÍME VEĽKOPÔSTNY MOLEBEN A V PIATOK VŽDY O 17:00 KRÍŽOVÚ CESTU.
- ❖ V CHRÁME NA STOLÍKU SÚ TLAČIVÁ NA DAROVANIE 2% Z DANÍ PRE NAŠE FARSKÉ ZDRUŽENIE BL. P.P.GOJDIČA. PROSÍME VÁS O PODPORU A POMOC.
- ❖ RADA PRE MLÁDEŽ A UNIVERZITY KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA A KANET, N. O. SPUSTILI OFICIÁLNU REGISTRÁCIU NA NÁRODNÉ STRETNUTIE MLÁDEŽE R13 V RUŽOMBERKU. PREDSTAVUJE ALTERNATÍVU PRE TÝCH, KTORÍ NEPOCESTUJÚ KONCOM JÚLA NA SVETOVÉ DNI MLÁDEŽE DO RIA DE JANEIRA. DO 28. FEBRUÁRA 2013 PLATÍ AKCIA, ŽE KOMPLETNÝ BALÍČEK, KTORÝ ZAHŔŇA PROGRAM S UBYTOVANÍM A STRAVOU, JE MOŽNÉ ZÍSKAŤ ZA CENU ZÁKLADNÉHO BALÍČKA, ČO ZNAMENÁ, ŽE STRAVU BUDÚ MAŤ TÍTO ÚČASŤNÍCI ZADARMO. VIAC INFORMÁCIÍ NÁJDETE NA WEBOVEJ STRÁNKE: WWW.RIO13.SK.
- ❖ V NEDEĽU 24.03. JE KVETNÁ NEDEĽA. PRI SV. LITURGIÁCH BUDE MYROVANIE A POŽEHNANIE BAHNIATOK - RATOLESTÍ. OD 15.00 BUDE V NAŠOM CHRÁME PREDVEĽKONOČNÁ SV. SPOVEDĽ, PO NEJ O 17:00 BUDE SV. LITURGIA. SPOVEDAŤ PRÍDU VIACERÍ KŇAZI, PRETO VYUŽITE TÚTO PRÍLEŽITOSŤ K SV. SPOVEDI, NAKOLKO POČAS STRASTNÉHO TÝŽDŇA BUDEME SPOVEDAŤ PO INÝCH FARNOSTIACH.
- ❖ V PONDELOK 25. MARCA SLÁVIME PRIKÁZANÝ SVIATOK ZVESTOVANIA PRESV. BOHORODIČKE A ZÁROVEŇ VEĽKÝ PONDELOK. RÁNO O 08:00 BUDE SV. LITURGIA JÁNA ZLATOÚSTEHO A VEČER O 18:00 VEČIEREŇ S LITURGIU JÁNA ZLATOÚSTEHO. NA BANI SV. LITURGIA O 16:00. 25. MAREC JE DŇOM POČATÉHO DIEŤAŤA. TENTO DEŇ PODPORÍME NOSENÍM BIELEJ STUŽKY, KTORÚ SI BUDETE MÔČŤ ZOBRAŤ VZADU NA STOLÍKU.
- ❖ ŠTVRTOK 28.03. RÁNO 7:30 CSL SV. LITURGIA. OD 9:30 V KATEDRÁLE SV. JÁNA KRSTITEĽA BUDEME S O. ARCIBISKUPOM A METROPOLITOM JÁNOM SPOLOČNE ĐAKOVAŤ ZA SVIATOSTI KŇAZSTVA A EUCHARISTIE.
- ❖ POZÝVAME VÁS NA SLÁVENIE OBRADOV KRISTOVHO UMUČENIA, SMRTI A SLÁVNEHO VZKRIESENIA, KTORÉ V NAŠOM CHRÁME ZAČÍNAJÚ NA VEĽKÝ ŠTVRTOK O 17.00 HOD. VEČIERŇOU S LITURGIU SV. BAZILA VEĽKÉHO A OBRADOM UMÝVANIA NŎH AJ V NAŠOM CHRÁME. PO NEJ HNEĐ NASLEDUJÚ SVÄTÉ STRASTI.
- ❖ VEĽKÝ PIATOK JE PRIKÁZANÝ SVIATOK, RÁNO O 8.00 BUDÚ KRÁĽOVSKÉ HODINKY A O 15.00 BUDE VEČIEREŇ S ULOŽENÍM PLÁŠČENICE DO HROBU.

NA BANI BUDE VEČIEREŇ O 17.00 HOD. V TENTO DEŇ PLATÍ PRÍSNY PÔST (LEN RAZ ZA DEŇ SA NAJEŠŤ A ZDRŽIAVAŤ SA MÄSA, MLIIEKA A VAJÍČOK).

- ❖ VELKÁ SOBOTA - RÁNO O 8.00 HOD. BUDE JERUZALEMSKÁ UTIEREŇ, PO NEJ BUDE CHRÁM OTVORENÝ K CELODENNEJ ADORÁCII, NÁJDITE SI ČAS AJ NA TICHÚ MODLITBU PRI BOŽOM HROBE. PODVEČER O 17.00 BUDE VELKÁ VEČIEREŇ S LITURGIU SV. BAZILA VEĽKÉHO.
- ❖ NEDELA PASCHY: POZOR ZMENA ČASU: V TENTO DEŇ ZAČÍNA LETNÝ ČAS, HODINY SA POSÚVAJÚ Z 2. HOD. NA 3. HOD. RÁNO O 5:00 BUDE UTIEREŇ VZKRIESENIA PO KTOREJ BUDE POŽEHNANIE POKRMOV A HNEĎ ZAČNE AJ SV. LITURGIA (TEDA PRIBLIŽNE O 6.30 HOD.) V CIRKEVNOSLOVANSKOM JAZYKU, POTOM BUDE EŠŤE SV. LITURGIA O 10.00 HOD. (SL.). NA BANI O 6.00 BUDE UTIEREŇ VZKRIESENIA A O 10.00 HOD. BUDE SV. LITURGIA. PRI VŠETKÝCH SV. LITURGIÁCH BUDE MYROVANIE. STRETNUTIE S PRVOPRIJÍMAJÚCIMI V TÚTO NEDELU NEBUDE. POPOLUDNÍ O 15.00 BUDE PASCHÁLNA VELKÁ VEČIEREŇ.
- ❖ NA VŠETKY SLUŽENIA OD VEĽKÉHO ŠTVRŤKA AŽ DO NEDELE PASCHY JE POTREBNÉ NOSIŤ SI BROŽÚRKU CHRISTOS VOSKRESE.
- ❖ POZÝVAME MLÁDEŽ (13 A VIAC ROKOV) NA KVETNÝ VÍKEND V CVČ JUSKOVA VOLA OD 05.04. - 07.04.2012. VÍKEND VYVRCHOLÍ STRETNUTÍM S ARCIBISKUPOM O 13.30 VO VEĽKEJ ZASADAČKE OBVOD. ÚRADU V PREŠOVE. BLIŽŠIE INFO NA VÝVESKE A HLÁSIŤ SA MÔŽETE NA FÚ.

Všetky potrebné informácie nájdete aj na našej web stránke...

*Požehnané sviatky umučenia a zmŕtvychvstania nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista Vám prajú a vyprosujú o. Rastislav s rodinou a o. Patrik s manželkou
CHRISTOS VOSKRESE!*

Vydáva: Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža,
Prešov Sekčov, Ul. Martina Benku 7, 08001 Prešov

Internet: www.grkat-sekcov.sk

e-mail: presov.sekcov@grkatpo.sk

Tel: 051/7725540

Tlač: A-print, s.r.o., Reimanova 9, Prešov

Len pre vnútornú potrebu

Dobrovoľný príspevok: 0,10€

Neprešlo jazykovou úpravou